

Oana Valeria Chelaru

Limba și Literatura Română

BACALAUREAT

Scheme și rezumate

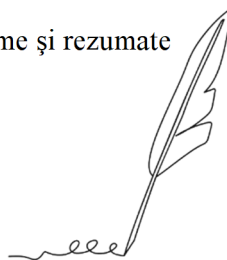
RENTROP & STRATON

Portal
ÎNVĂȚĂMÂNT

www.portalinvatamant.ro

CUPRINS

TRĂSĂTURI CURENTE CULTURALE/LITERARE

I. Perioada veche* – Curente culturale/literare în secolele XVII–XVIII

Umanismul
Iluminismul

II. Perioada modernă:

A. Secolul al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea

Pașoptismul
Dacia literară – 1840 (programul Romantismului Românesc)
Titu Maiorescu și Criticismul Junimist

B. Curente culturale/literare în secolul al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea

Romantismul
Prelungiri ale romantismului și ale clasicismului*
Realismul
Simbolismul

C. Perioada interbelică

Modernismul
Modernismul – Eugen Lovinescu
Tradiționalismul

D. Perioada postbelică – curente culturale/literare românești în context european*

Neomodernismul
Postmodernismul

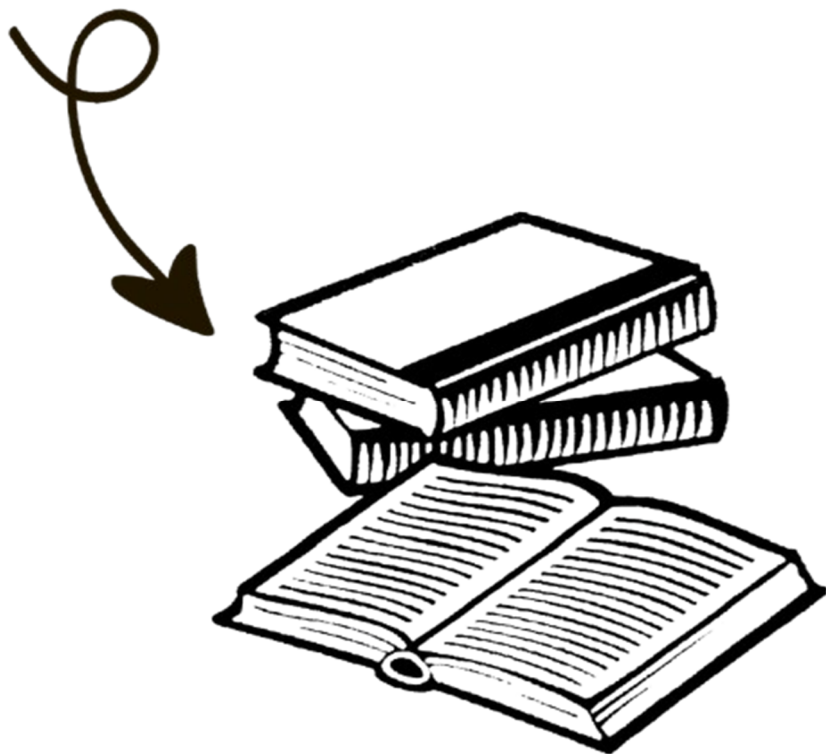
REZUMATE OPERE

- Vasile Alecsandri – *Malul Siretului*, vol. „Pasteluri”, 1868-1869
Mihai Eminescu – *Floare albastră*, 1873
Ion Creangă – *Povestea lui Harap-Alb*, 1877
Ioan Slavici – *Moara cu noroc*, 1881
I.L.Caragiale – *O scrisoare pierdută*, 1884
George Bacovia – *Plumb*, 1916
Lucian Blaga – *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*, 1919
Liviu Rebreanu – *Ion*, 1920
Ion Pillat – *Aci sosi pe vremuri*, 1923
Ion Barbu – *Riga Cryto și Lapona Enigel*, 1924 (1930, volum)
Tudor Arghezi – *Testament*, 1927
Camil Petrescu – *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*, 1930
Mihail Sadoveanu – *Baltagul*, 1930
George Călinescu – *Enigma Otiliei*, 1938
Marin Preda – *Moromeții*, 1955
Nichita Stănescu – *Leoaică tânără, iubire*, 1964
Marin Sorescu – *Iona*, 1968
Mircea Cărtărescu – *Poema chiuvetei*, 1985

Atenție! Toate conținuturile semnalate cu * fac parte din programa de examen pentru disciplina Limba și Literatura Română, filiera teoretică – profil umanist; filiera vocațională – profil pedagogic conform programei în vigoare (Anexa nr. 2 la OMEN nr. 4923/29.08.2013).

TRĂSĂTURI CURENTE CULTURALE/LITERARE

II. Perioada modernă: B. curențe culturale/literare în secolul al XIX- lea – începutul secolului al XX-lea

Romantismul

A fost un curent literar care a apărut la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea în Anglia și în Germania. S-a extins apoi în Europa și în aproape toate țările lumii.

Trăsături:

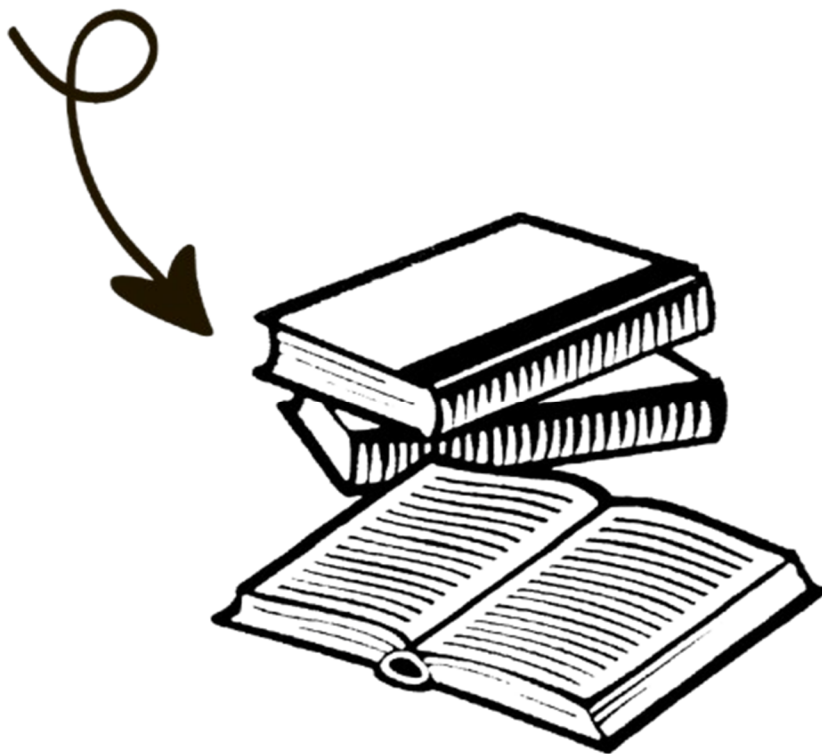
- afirmarea individualității, a originalității, a spontaneității; expansiunea eului;
- primatul sentimentului și al fanteziei creatoare;
- cultivarea emoției și a sentimentului; lirismul ca expresie a subiectivității;
- revolta împotriva convențiilor sociale sau artistice;
- respingerea regulilor impuse de clasicism; libertatea de creație;
- amestecul genurilor, speciilor și stilurilor literare;
- fascinația pentru mister și excepțional;
- predilecția pentru mit și simbol, pentru inspirația din folclor, atracția pentru natură și trecutul istoric;
- tendința de evadare din realitate spre lumi imaginare: Evul Mediu, spații exotice, vis, reverie, iubire;
- cultivarea unor „stări de spirit”: melancolia, nostalgia, reveria, voluptatea suferinței;
- personajele romantice sunt personaje excepționale, puse în situații de excepție, eroii romantici fiind mari singuratici;
- lărgirea și îmbogățirea limbii literare prin elemente de limbaj popular, arhaic, regional;
- figuri tutelare: titanul, geniul, profetul, regale, demonul, îngerul;
- supremația liricului asupra epicului și dramaticului;

- procedeul artistic, prin excelență romantic, este antiteza (trecut-prezent, înger-demon);

Teme și motive specifice:

Iubirea, natura, timpul, condiția omului de geniu; lacul, marea, izvorul, codrul, stelele, noaptea, luceafărul, salcâmul, teiul, întâlnirea, așteptarea, dorul, sacrificiul, moartea, viața ca vis, viața ca teatru, *fortuna labilis, fugit irreparabile tempus, vanitas vanitatum*, geniul, magul, cerul strâmt, nemurirea, singurătatea.

REZUMATE OPERE

Mihai Eminescu – *Floare albastră*, 1873

Contextul apariției:

Poezia „Floare albastră” este o eglogă, adică o idilă cu dialog, scrisă în ritm trohaic și apărută în revista „Convorbiri literare ” în 1873. Creația este o capodoperă a lirismului eminescian din etapa de tinerețe și anunță marile creații ulterioare, ce vor culmina cu „Luceafărul”.

Evidențierea a **două trăsături** care permit încadrarea textului poetic studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică.

Textul se încadrează în romantism prin mai multe trăsături, cum ar fi:

- teme predilecte – natura și iubirea, condiția geniului, aspirația spre absolut;
- motive literare specifice: motiv romantic de circulație europeană. „Floarea albastră”, ca motiv, își are punctul de plecare în mitul romantic al aspirației către idealul de fericire, de iubire pură, întâlnit și la romanticii europeni: Novalis, Leopardi. La Eminescu, albastrul este culoarea infinitului, iar floarea simbolizează viața, iubirea;
- amestecul speciilor: poem filosofic, eglogă (idilă cu dialog), elegie;
- figuri de stil favorite: antiteza, ilustrată și de opozițiile structurale: eternitate-viață, masculin-feminin, geniu-ființă terestră, vis-realitate, departe-aproape, trecut-prezent.

Temă:

La romantici, tema iubirii apare în corelație cu cea a naturii, întrucât natura devine stare de suflet pentru trăirile poetului. Poezia „Floare albastră” aparține temei iubirii și ilustrează iubirea

paradiziacă, idilică, dar implică, totodată tema condiției omului de geniu care aspiră la absolut.

Structură compozițională:

Sub aspect compozițional, poezia este construită pe două planuri distincte, inegale ca întindere: un plan al femeii, celălalt al bărbatului. Femeia este o copilă naivă, dornică de a se realiza prin iubire. Bărbatul este un contemplativ, dornic să atingă absolutul și, preocupat într-un ceas când putea să cunoască fericirea, de altceva, de idei abstracte și meditație, după cum reiese din îngăduința față de sentimentele fetei: „eu am răs, n-am zis nimica”. Cele două planuri ale poeziei ilustrează două idei: ideea cunoașterii abstracte și reci a bărbatului și cea a cunoașterii terestre a femeii, prin iubire.

Comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic studiat

Prima secvență a poeziei, alcătuită din primele trei strofe, conturează portretul omului de geniu, alcătuit simbolic din elementele cosmicului: „Iar te-ai cufundat în stele/Și în nori și-n ceruri nalte”. Strofele reprezintă monologul iubitei, care îi reproșează iubitului îndepărtarea de lume și de ea. Reproșul plasează bărbatul într-o lume superioară, subliniind izolarea omului de geniu și preocuparea lui pentru cunoașterea abstractă.

Aspirația spre cunoașterea absolută este surprinsă de metafora „râuri de soare/ Grămădești-n a ta gândire” și de mișcarea ascendentă. Domeniul cunoașterii guvernat de timpul infinit este definit prin intermediul unor metafore cu valoare de simbol: „întunecata mare” - misterul genezei, „câmpiile asire” - universul culturii, „Piramidele-nvechite/ Urcă-n cer vârful lor mare” - universul creației umane proiectat cosmic, tainele, măreția.

Avertismentul final „Nu căta în depărtare/ Fericirea ta, iubite!”, deși este rostit pe un ton șăgalnic, cuprinde un adevăr: împlinirea umană se realizează doar prin iubire, în lumea terestră. Termenii

popolari „încalte”, „nu căta”, susțin adresarea familiară, iar cele două apelative dispuse simetric, la începutul și la sfârșitul primei intervenții „sufletul vieții mele”, „iubite”, exprimă iubirea sinceră.

Secvența a doua, reprezentată de strofa a IV-a, prezintă reacția îndrăgostitului la reproșurile fetei și accentuează superioritatea omului de geniu. Deși recunoaște adevărul din vorbele ei, se detașează cu anumită ironie: „Ah! Ea spuse adevărul, / Eu am râs, n-am zis nimica”. De asemenea, secvența evidențiază portretul fetei, ființă telurică, opusă omului de geniu. Portretul ei este perceput la început ironic („mititica”), pentru ca în finalul poemului să fie proiectat în ideal, fiind desemnat prin simbolul „floare albastră”.

Analiza, la alegere, a 2 elemente de compoziție și limbaj ale textului poetic studiat (imaginar poetic, titlu, motive poetice, figuri de stil, elemente de prozodie)

Explicația titlului:

Titlul poeziei invocă un motiv romantic european, acela al florii albastre, dar la Eminescu devine o expresie pentru sentimentul infinitului și sugerează prima tentație a vieții. În viziunea lui Eminescu, substantivul „floare” reprezintă caracterul temporalității și sugerează frumusețea, viața, lumea terestră cu ale ei lucruri banale, iar adjectivul „albastră” simbolizează caracterul eternității, al infinitului, evocând puritatea, perfecțiunea, visarea – elemente ale lumii celeste. Cele două cuvinte din titlu sunt construite în antiteză, procedeu romantic întâlnit în poeziile bazate pe relații de opoziție: etern/efemer, cosmic/terestru, absolut/comun.

Titlul exprimă ideea că aspirația spre infinit poate fi realizată și prin iubire, iar floarea albastră sugerează, în cazul acesta, chiar femeia care prilejuiește poetului încercarea de a-și îndeplini idealul prin dragoste

Analiza figurilor de stil:

Limbaajul poetic se caracterizează printr-o mare diversitate a figurilor de stil:

- **epitete** – „câmpiile asire”, „trestia cea lină”, „albastra dulce floare”;
- **comparații** – „voi fi roșie ca mărul”, „sărutări... dulci ca florile ascunse”, „Ca un stâlp eu stam în lună!”;
- **personificare** – „izvoare plâng în vale”; inversiuni – „de-aur părul”;
- **metafore** – „râuri de soare”, „ochi de pădure” „dulce netezindu-mi părul”, „dulce floare” și repetiții – „Floare-albastră! Floare-albastră!”.

Epitetele sunt, mai ales, ornante: „prăpastia măreață”, „bolta cea senină”, „de-aur părul”. Atrage atenția, mai ales, **repetiția epitetului** „dulce” în ultima parte a poeziei: „Ne-om da sărutări pe cale/Dulci ca florile ascunse” ; „albastra-mi dulce floare”; „Și te-ai dus, dulce minune”. Epitetul acesta se referă atât la femeia iubită, la sărutările ei, cât și la faptul că iubirea și fericirea sunt trecătoare și nu reprezintă decât o clipă din viața noastră.

Ultimul vers: „Totuși...este trist în lume” poate fi înțeles ca o revenire la pesimismul părăsit și trebuie legat de acceptarea reproșului iubitei din strofa a patra: „Ah! ea spuse adevărul”.

De asemenea, **intensitatea trăirii sugerată de repetiția:** „Floare-albastră, floare-albastră” este accentuată de acest ultim vers.